

розгалужена і різноманітна система податків, що охоплює всі сторони життєдіяльності суспільства. З роками у Німеччині поступово складалася високопрофесійна податкова служба, традиційно організована на високому рівні та укомплектована кваліфікованим персоналом. У її сучасному стані вона може слугувати взірцем для інших країн. [3].

Отже, Німеччина – країна з високими податками, але при цьому і найбагатша країна Європи, яка має найпотужнішу економіку серед країн ЄС. Більшість податків Німеччини мають свою специфіку, придбану в ході історичного процесу. Німеччина є батьківщиною першої в світі наукової школи управління державними фінансами та фіскального адміністрування. Тому, логічно було для удосконалення податкової системи України перейняти досвід Німеччини, бо вважається, що німецька фінансова думка, найвпливовіша в світі.

Список використаних джерел

1. Калінеску Т.В. Соціальні аспекти податкової політики [Текст] : підручник / Т.В. Калінеску, І.В. Пономарьова, С.В. Альошкін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015 - 384 с.
2. «Міжнародний досвід реформування податкових систем: види податків та електронна звітність» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/arkhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid/>
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. «Податкова система Німеччини», 2015. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=87301>
5. Калінеску Т.В. Соціальні аспекти податкової політики [Текст] : підручник / Т.В. Калінеску, І.В. Пономарьова, С.В. Альошкін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015 - 384 с.
6. «Світовий досвід оподаткування: Німеччина» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/arkhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/germany/>
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
8. «Податкові системи зарубіжних країн: порівняльна характеристика», 2011. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16617/>
9. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.

Уланович Б.А., студент III курсу, група ОА-151

Дзюб В.В., студент III курсу, група ОА-151

Нехай В.А., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ПОРЯДОК ОБЛІКУ І СПИСАННЯ ПРОСТРОЧЕНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

У ході господарської діяльності контрагенти не завжди повертають борги. Обов'язок бухгалтерів та юристів правильно визначити чи є можливість повернення боргів, чи їх потрібно списувати. Таким чином виникає безнадійна кредиторська заборгованість.

У розумінні Податкового Кодексу України, безнадійна кредиторська заборгованість – заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності, заборгованість, стягнення якої неможливо у зв'язку з дією форс-мажорних обставин, або заборгованість банкрутів та суб'єктів господарювання, припинених як юридичні особи.[1]

Розглянемо детальніше. По-перше, заборгованість має бути простроченою. Інакше кажучи термін використання зобов'язань минув. По-друге, заборгованість має бути фізичної або юридичної особи, тобто будь яка. По-третє, заборгованість має бути непогашеною з причини недостатності майна боржника. По-четверте, вжиття заходів з примусового стягнення майна відповідними органами. І останнє, це те, що в результаті всіх можливих дій у нас виникла відсутність повного погашення.

Як же обліковується безнадійна заборгованість? Порядок відображення в податковому обліку безнадійної заборгованості з 01.01.2015 р. суттєво змінився. Тим часом оподаткування таких операцій, як і раніше, залежить від їх правової регламентації.

Новий склад безнадійної заборгованості, визначений для податкових цілей у пп. 14.1.11 ПКУ, сформульовано вкрай невдало, що може призвести до проблем на практиці.

Так, безнадійною заборгованістю з позиції податкового обліку вважають заборгованість, що відповідає одній із таких ознак :

а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності.

б) прострочена заборгованість померлої фізичної особи за відсутності у неї спадкового майна, на яке може бути звернено стягнення. Разом з тим незрозуміло, за яких умов заборгованість визнається безнадійною в ситуації, коли спадкове майно у померлої особи є, однак заборгованість не було погашено в результаті недостатності такого майна.

в) прострочена заборгованість осіб, у судовому порядку визнаних зниклими безвісти, оголошених померлими;

г) заборгованість фізичних осіб, прощена кредитором.

ґ) заборгованість особи, розмір сукупних вимог кредитора за якою не перевищує:

- мінімально встановленого законодавством розміру безспірних вимог кредитора для відкриття провадження у справі про банкрутство. Відповідно до ч. 3 ст. 10 Закону № 2343 справа про банкрутство порушується господарським судом, якщо безспірні вимоги кредитора (кредиторів) до боржника сукупно становлять не менше ніж триста мінімальних розмірів заробітної плати (в 2018 році – 1'116'900 грн.), які не було задоволено боржником протягом трьох місяців після встановленого для їхнього погашення терміну, якщо інше не передбачено цим Законом. Ці норми поширюються на банкрутство юридичних та фізичних осіб за зобов'язаннями, що виникли у фізичних осіб у зв'язку із провадженням ними підприємницької діяльності;

- для фізичних осіб (у разі відсутності законодавчо затвердженої процедури банкрутства фізичних осіб) – 50 % однієї мінімальної заробітної плати (з розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного податкового року (в 2018 році – 1816,5 грн.). Як бачимо, зазначена норма поширюється на заборгованість фізичних осіб, не пов'язану з провадженням ними підприємницької діяльності, оскільки для "підприємницької" заборгованості фізичної особи особливості проведення процедури банкрутства встановлено [1]

Розглянемо детальніше таке поняття, як прострочена заборгованість. Вихід боржника за межі строку відведеного на зобов'язання дає змогу кредитору захищати свої права. Так з'являється таке поняття як строк позовної давності. Тобто, строку у межах якого, підприємство має право звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права чи інтересу [2]

Загальний строк позовної давності складає три роки але існує також багато різних вимог за яких застосовується спеціальний строк позовної давності, тобто коротший за основний або більш тривалий. Зазвичай він фіксується в умовах договору [3]

Дії бухгалтера на етапі визнання простроченої заборгованості мають бути наступні. Перш за все йому потрібно перевірити умови договору та визначити строк виконання зобов'язань, оскільки саме з ними пов'язаний строк позовної давності. Якщо такий строк визначений договором то він починається з наступного дня після події з якою пов'язаний початок відліку. Якщо ж такий строк не визначено договором, боржник має 7 днів для виконання обов'язків. Починаючи з восьмого дня права кредитора будуть порушені. Саме в цей день бухгалтер повинен зафіксувати, як початок строку позовної давності та його тривалість. Важливо зафіксувати саме дату закінчення, оскільки строк позовної давності може бути зупинений та/або перерваний.

Зупинення строку може бути з таких причин, як:

- пред'явленню позову заважали форс мажорні обставини;
- мораторій на виконання зобов'язання;
- зупинення дії закону чи нормативного акту який регулював дані відносини;
- перебування позивача або відповідача у Збройних Силах України.

Переривання відбувається при наявних діях боржника, тобто визнання боргу або пред'явлення позову до одного з боржників, якщо предмет позову частина вимоги позивача.

Під визнанням боргу розуміються такі дії як зміна договору, письмове прохання боржника про відтермінування строку погашення боргу, письмове звернення кредитора про гарантування оплати боргу, часткова оплата боргу та/або санкцій та інше

Зупинення строку відрізняється від переривання, адже, при використанні останнього, строк позовної давності починає обчислюватись заново. Саме тому бухгалтер має бути в курсі всіх подій. Адже, часткове погашення боргу або письмове звернення боржника або інша наведених вище причин свідчить про те, що строк позовної давності не минув, а почався з початку.

Які документи потрібні для списання заборгованості? Справді, аби заборгованість отримала статус безнадійної, для податкового законодавства достатньо самого факту простроченої заборгованості осіб, яких у судовому порядку визнано безвісно відсутніми, оголошено померлими [1]

Здавалося б які можуть бути питання: у ПКУ чітко встановлено ознаку безнадійної заборгованості без жодних застережень. Тобто за критеріями ПКУ для списання такої заборгованості достатньо рішення суду про визнання особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.

Для визнання безнадійної заборгованості рекомендується безпосередньо враховувати конкретні обставини під час прийняття рішення про списання простроченої заборгованості осіб, які судом визнані безвісті відсутніми чи оголошені померлими. Тобто якщо існує ймовірність отримати борг, не поспішайте її списувати до реалізації спроб стягнути заборгованість.

Список використаних джерел

1 Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2 Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

3 Господарський кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.